

מעדני אשר

שאלות והקירות בענייני פרשת השבוע

י"ל ע"י מוכן "מעדני אשר" בית שמש

לעילוי נשמת האב"ד הרב אשר מאיר ז"ל
בן ידידינו הרה"ג עזריאל ברוך אהרנבוץ שליט"א
נ.ל.ב.ע ל' חשוון תשפ"ג

פרשת שמות

שנת תשפ"ד

שנת 21

לממלכת התורה

מעדני אשר

גליון תתקע"ח

איך אפשר שעם ישראל נזהרו במצרים שלא לשנות את לבושם ולשונם הרי עברו את כל העבירות החמורות במצרים?

הנה כתב במדרש פרשת אמור פרשה ל"ב רב הונא אמר בשם בר קפרא בשביל
ד' דברים נגאלו ישראל ממצרים, שלא שנו את שמם, ואת לשונם, ולא
אמרו לשון הרע, ולא נמצא ביניהן אחד מהן פרוץ בערוה.

יש להקשות: הרי מצינו בדברי חז"ל שאמרו בפסוק דגוי מקרב גוי דברים
ד' ל"ד דהיינו משום דהישראל עבדו עבודה זרה ויק"ר כ"ג ב' כמו שמצינו כמה
פעמים בדבריהם הללו עובדי עבודה זרה והללו עובדי עבודה זרה שמ"ר
כ"א ז' שה"ש רבה ב' ו' וא"כ איך אמרין הכא שהקפידו אפילו בגדרים לא
שינו לבושם לשונם, כד מקשה בנחלת יעקב פרשת יתרו פרק י"ח, וכן במשך חכמה פרשת
בא פרק י"ב פסוק כ"ב

איכא כמה תרופים

א. ח"ו שכל ישראל עבדו ע"ז במצרים ועל כולם נאמר גוי מקרב גוי, דהא
מצינו ג"כ נאמר שלא שינו מדתם ולא שינו לשונם במדבר י"ג י"ט והאיך
שייך לומר על כולם גוי מקרב גוי. אלא ודאי שהי' ג"כ אותן שהיו ראויין
לכנות בשם ישראל, שהיו צדיקים גמורים, רק שהיו במצרים ג"כ רשעים
שהיו ראויין לכנות בשם גוי, ואותן לא הוציא הקדוש ברוך הוא רק
בשביל לשונם שלא גילו מסתורין, דהנה בימי היות ישראל בגולה העיקר
בנחלת יעקב פרשת יתרו פרק י"ח

ב. במצרים נשתכח מהם גופי תורה שהיו "גוי מקרב גוי והללו עובדי
עבודה זרה והללו עובדי עבודה זרה, אמנם הסייגים והגדרים שמרו
ביתרון גדול, כמו שאמר במכילתא דפסחא פרשה ה' שלא שינו שמם לא
שינו לשונם שלא גילו מסתורין, דהנה בימי היות ישראל בגולה העיקר
הוא הסייגים והגדרים, שלא יתערבו בגוים, כד תירץ במשך חכמה פרשת בא פרק י'
משך חכמה שמות פרק י"ב פסוק כ"ב.

ומסיק המשך חכמה דבר נפלא: דלכן הרבה התורה בסייגים גבי פסח
וחמץ ב"ב ל"א ראה", מפני שעל פי הגדרים והסייגים נגאלו, ולהורות נתן
ש"לא תצאו איש מפתח ביתו עד בוקר", שכל אדם יהא נגדר ומקושר
בסייגים וגדרים, שכל זמן שלא יהיה אור האלקי מופיע עליו גלויה לעיני
כל, הסכנה גדולה שלא יתערבו בין האומות ויאבדו קיומם, וזה כוונת
הפסוק מלאכי ג' ו' "אני ה' לא שנית", שתמיד אני ברחמים, והגזירות הוא
כדי "שאתם בני ישראל לא כליתם" שלא יתערבו בין העובדי כוכבים
בהתקרבת אליהם, "למימי אבותיכם סרתם מחוקי ולא שמרתם" מלאכי
שם ז' שלא עשיתם סייגים וגדרים.

האם יש סכנה למלדים ללמד את המכות לפי סדר המכות שנתן הקב"ה לפרעה?

בפרשתן ד' ט' והיה אם לא יאמינו וגו' ולקחת ממימי היאור ושפכת
היבשה והיו המים אשר תקח מן היאור והיו לדם ביבשת.

בהגדה של פסח כתוב רבי יהודה היה נותן בהם סימנים דצ"ך עד"ש
באחא"ב

וכתב בהגהות מיימוניות הלכות חמץ ומצה סדר ההגדה אות ב', וכן כתוב בריטב"א
בהגדה של פסח דלכן היה צריך לתת סימנים מפני שבספר תהילים נאמר
המכות שלא על פי הסדר הנאמר בתורה, דכתוב בפרק ע"ח פסוק מ"ג אשר
שם במצרים אתותיו ומופתיו בשדה צען, ויהפך לדם יאריהם ונזליהם
בל ישתיו, ישלח בהם ערב ויאכלם וצפרדע ותשחיתם, ויתן לחסיל
יבולם ויגיעם לארבה, יהרג בברד גפנם ושקמותם בחנמל, ויסגר לברד
בעירם ומקניהם לרשפים, ישלח במ חרון אפו עברה וזעם וצרה משלחת
מלאכי רעים, יפלט נתיב לאפו לא חשך ממות נפשם וחיתם לדבר
הסגיר ויך כל בכור במצרים ראשית אונים באהלי חם, וכן בפרק ק"ה
כתב שלח משה עבדו אהרן אשר בחר בו, שמו במ דברי אתותיו ומפתים
בארץ חם, שלח חשך ויחשך ולא מרו את דבריו, הפך את מימיהם לדם
וימת את דגתם, שרץ ארצם צפרדעים בחדרי מלכיהם, אמר ויבא ערב
כנים בכל גבולם, נתן גשמיים ברד אש להבות בארצם, ויך גפנם
ותאנתם וישבר עץ גבולם, אמר ויבא ארבה וילק ואין מספר, ויאכל כל
עשב בארצם ויאכל פרי אדמתם, ויך כל בכור בארצם ראשית לכל אונם,
על כן נתן רבי יהודה סימנים שלא ישנו מסדר הכתוב בתורה

הנה החתם סופר בדרשות חלק ב' ע"מ רמ"ז ד"ה רבי יהודה מקשה מדוע דוד המלך
הפך את סדר המכות ממה שכתובים בתורה.

ומתיר: שיש סכנה להזכיר המכות כסדרן, על כן היפך את הסדר ולא
יוכלו להזיק, משא"כ בליל שימורים יכול לאומרים על הסדר.

ומסיק: כשלומדים עם התינוק קודם פסח מהפכים לו הסדר מפני
הסכנה, ונותנים לו סימן דצ"ך עד"ש באח"ב, שככה יאמרו בליל פסח

ובספר אמרי סופר פסקים מכ"ק מרן האדמו"ר מערלוי זצ"ל ע"מ ל"ד ס"ק י'
מביא שהורה למלמדים מתלמוד תורה כתב סופר שאין צריכים לחשוש
לזה, כיון דדשו בה רבים שומר פתאים ה' ואפשר ללמד וללמוד המכות
כפי הסדר שכתוב בתורה.

גליון זה נודב ע"י ידידנו

הגאון רבי משה יצחק פארהאנד שליט"א
רב וראש כולל בית המדרש בית הלל
לרגל שמחת אירוסיו בתו במז"ט עב"ג
הבה"ח המופלג בתור"ש כמר ישראל שרייבער נ"ו
מבחי"ר ישיבת חיי משה
בנו של ידידנו הגאון אשר זאב שרייבער שליט"א
מח"ס תבונות מועד - ומרבני בויאן בביתו
יהא רעוא שבזכות זיכוי רבבות
זיכה לרוות נחת מכל יוצאי חלציו
ויצליח בכל אשר יפנה

גליון זה נודב ע"י ידידנו

הגאון ישראל גבריאל חיים אדלר שליט"א ירושלים
אב"ד טורדא
לעילוי נשמת אביו
הגה"צ רבי משה אדלר בן הגה"צ יוסף זצ"ל
אב"ד טורדא
נ.ל.ב.ע ראש חודש שבט תשע"א
ת.נ.צ.ב.ה

גליון זה נודב ע"י ידידנו

הנגיד הנכבד העומד לימין המערכת מיום הקמתו - עורך המדור הנפלא משיב כהלכה
הרב מרדכי זיסקינד הגר שליט"א מנהטן
בעל מהדורת הגר מעדני אשר חג הסוכות
וזוגתו מרת פסא לאה תחי'
לעילוי נשמת חמותו אמה
ה"ה מרת מלא בת הרב יהודה לייב ע"ה
נפטרה ערב ראש חודש שבט תשס"ד
ת.נ.צ.ב.ה

גליון זה נודב

ע"י ידידנו הרה"ג עזריאל אהרנבוץ שליט"א בית שמש
מחשובי המעירים במדור מכתבים למערכת
לעילוי נשמת אביו
משרידי דור הישן - מתאבק באבק רגלי אבותיו הקדושים
הרב אבגידור בן הרב עזריאל אהרנבוץ ז"ל
נ.ל.ב.ע ראש חודש שבט תשע"ז
ת.נ.צ.ב.ה

כמה זמן אפשר לו לאדם לחיות בתוך המים? בפרשתן ג' ונתשם בה את הילד ותשם בסוף על שפת היאור

הנה בשו"ת הריב"ש סימן תט"ז כתב דאם ראינו אשה שנפלה לתוך המים במים שיש להם סוף אחרי ג' שעות מותר לבעלה להתחתן דאחרי ג' שעות אי אפשר לאדם לחיות תחת המים.

ובשו"ת תורת אמת סימן א' למהר"א ששון **כתב להביא ראיה לריב"ש**: מהא דתנן בגמ' 'במות קב"א וב"ק נ"ק נ"א מעשה בבתו של נחוניא חופר שיחין שנפלה לבור וגדול, ובאו והודיעו לרבי חנינא בן דוסא, שעה ראשונה אמר להם שלום, שניה אמר להם שלום, שלישית אמר להם עלתה כלומר כיון שעברו ג' שעות ודאי עלתה לפי שאינה יכולה לחיות יותר שם, א"כ הרי ששיעור כדי שתצא נפשו הן ג' שעות.

ובשו"ת מהר"ט חלק ב' אבן העזר סימן כ"ו **דחה ראיה זו**: דאותם שעות לאו דוקא שעות ממש דלא מיסתבר שיוכל לחיות כל כך הרבה זמן במים, דהכי אשכחן במשנה סוטה ט' ע"ב שמרים שהמתינה שעה אחת על שפת היאור למשה רבינו, ובתמורה לכך היא זכתה שבני ישראל המתינו לה שבעה ימים בעת שלקתה בצרעת, וכתבו התוספות סוטה י"א ע"א דשעה אחד לאו דוקא אלא שעה קלה קאמר ה"נ לאו דוקא אלא פעם אחד שאמר ליה אמר ליה שלום ב' שבאו אחרינו א"ל שלום ג' שבאו א"ל עלתה לפי ששיער שכבר היה שהות ניכר שתצא נפשה.

עוד דחה ראיה זו: דהתם דנפלה לבור שתסבך ידה באבנים שבבנין או בנקיקי הסלעים תוכל להתלות שעה א' וב' וג' אבל טפי לא יהיה בה כח ולכך אמר עלתה אבל ראוהו שטבע וכסהו המים בכדי שא"א לו לאדם לעמוד במים סגי דהיינו שעה קלה, וכן כתב בשו"ת הב"ח סימן קע"ט.

ובשו"ת חתם סופר אבן העזר סימן צ"ב מובא בפתיחתו תשובה אבן העזר סימן י"ז כתב ואני אומר אם סברא מסייע להר"ט וב"ח, וגמ' מסייע להריב"ש ומהר"א ששון, נימא אנו בוודאי עפ"י טבע אי אפשר להחיות במים כי אם שעה קלה. **ובשו"ת רבי עקיבא איגר** מהדורה תניינא סימן מ"ז כתב דכיון דהוויא ספק דאורייתא של אשת איש בפחות משלש שעות אי אפשר להלק.

מדוע רצה המלאך להמית את משה משום שלא מל את בנו הרי מי שאינו מל את בנו אינו חייב מיתה?

יש להקשות: מדוע נתחייב משה רבינו מיתה, וכי המבטל מצות עשה של מילת בנו מתחייב בעונש מיתה, כך מקשה המהרש"א נדרים ל"א ע"מ ב', וכן בשיטה מקובצת שם, וכן בחתם סופר בפרשתן.

איכא כמה תרוצים

א. ע"פ מה דאמרינן בגמ' ב"ק נ' ע"מ א' הקב"ה מודקדק עם הצדיקים כחוט השערה, דסביביו נשערה מאד, לכן נתחייב מיתה, כך תירץ המהרש"א נדרים ל"א ע"מ ב'.
ב. ע"פ מה דאמרינן בגמ' דבן נח אזהרתן זו היא מיתתן, ומשה עדיין דין בן נח היה לו, א"כ בכל דבר שהוזהר חייב מיתה אם אינו מקיימו, לכן נענש בעונש מיתה, כך תירץ במהרש"א שם.

אבל בשיטה מקובצת מסכת נדרים דף ל"א עמוד ב' **חולק וסבירא ליה שרק בלא תעשה שבו נח חייב מיתה, אבל לא במצות עשה שנצטווה**: דכתב על הא דאמרינן בגמ' שמשה אמר אמול ואצא לדרך סכנה היא לתינוק, וז"ל וכתוב וחי בהם ולא שימות בהם. ואף על פי שלא ניתנה תורה להתיר איסור במקום סכנה נראה לומר כן לחלל דבר אחד כדי לקיים מצות הרבה, **ועוד שמצות מילה קלה מהריגת נפש דלא אמרינן אזהרתן זו היא מיתתן אלא בשבע מצות דידהו הילכך טוב לבטל מצות מילה ולא למול בסכנה.**

ג. כוונת הפסוק ויבקש להמיתו היינו ולחזור להחיותו מיד אלא שבנתיים יהיה מת וחפשי מן מצות מילה ולא יכשל במה של מל את בנו ביום השמיני משום שהיה מת, וצפורה הבינה וחששה שכשיחיה יתבטל קשר החיתון בניהם, על כן נזדרזה למול הבן כדי שלא ימות מזה ואז אמרה חתן דמים למולות, כך תירץ בחתם סופר בפרשתן בד"ה אז אמרה חתן דמים למולות.

בענין אדם שמת כשקם לתחיה האם צריך לקדש עוד הפעם את אשתו עיני מה שהארכתיו בזה בספר מעדני אשר שנת תשס"ו פרשת תצוה ע"מ ד'

והכינו את אשר יבאו

ישמח לב מבקשי ה'
בתקופה הקרובה א"ה
יצא הספר הנפלא

שלא היו כבושם הזה בהלכות שבת כמו שהעידו גדולי הרבנים

ספר מעדני אשר על הלכות שבת חלק א'

מהדורת צירמן - לונדון

מאות חקירות מענינות על כל המצוות עשה של שבת קודש

הדלקת נרות - קבלת שבת - קידוש היום

לחם משנה - סעודת שבת - תפילות שבת

וכן פרק מיוחד על כל מצות עשה שאסור לקיימן בשבת

להזמנות לכוללים נא לפנות למערכת מראש

מדוע לא רצה משה להתפלל שירפא אותו ה' ולא יהיה כבד פה וערל שפתיים?

בפרשתן ד' ויאמר משה אל ה' בי אדני לא איש דברים אנכי וגו' כי כבד פה וכבוד לשון אנכי

יש להקשות: מדוע לא רצה משה להתפלל שירפא אותו ה' ולא יהיה כבד פה וערל שפתיים, כך מקשה הרמב"ן בפרשתן, וכן בכתב סופר

איכא כמה תרוצים

א. משה מרוב חפצו שלא ילך לא התפלל לפניו יתברך שיסיר כבודת פיו, אבל טען אחרי שלא הסירות כבודת פיו מעת שדברת לי ללכת, אל תצוני שאלך, כי לא יתכן לאדון הכל לשלוח שליח ערל שפתיים למלך עמים, והקב"ה כיון שלא התפלל בכך לא רצה לרפאותו, אבל אמר לו אנכי אהיה עם פיו והורתין אשר תדבר, שיהיו דברי אשר אשים בפיו במלות נכונות שתוכל לבטא בהן יפה, כך תירץ הרמב"ן בפרשתן.

ב. כי משה ירא לעצמו שתזוז דעתו עליו כשיתגדל ויתנשא על העם, ולכן היה מסרב וה' חפץ שילך בשליחותו, וחישב משה כי אם יש בו חסרון כבד פה והוא בעל מום בטבע שדבר כזה מכניע כל אדם בל יתגאה כל כך ולכן לא רצה שירפאהו ה', כך תירץ בכתב סופר בפרשתן.

ג. ע"פ מה שכתב בדרשות הר"ן דרוש שלישי בטעם הדבר שהיה משה כבד פה משום דמי שהוא דברן על ידי כח הדבור יכול למתק אפילו דברים בטלים לאזן השומעים כאלו הם אמרות טהורות. אך מי שהוא כבד פה צריך שיהיו הדברים מעצמם אמרי יושר ואמת כדי שיקבלום מצד עצמותם ואמיתותם ולכן מרעה היה כבד פה משום יגדיל תורה ולהורות חשיבותה שקבלוה בשמחה מכח עצמותה ויקר תפארת גדולתה, לפי הנ"ל אתי שפיר מדוע לא התפלל שיתרפא, מעדני אשר.

ד. ע"פ מה שכתב הרמב"ן שלא רצה להסיר ממנו כובד הפה, בעבור שהיה בו ממעשה הנס שסיפרו רבותינו שאירע לו עם פרעה, לפי הנ"ל אתי שפיר מדוע לא התפלל שהקב"ה יסיר את זה ממנו, מעדני אשר.

מדוע משה רבינו היה רועה צאן?

בפרשתן ג' א' ומשה היה רועה את צאן יתרו

יש להקשות: מדוע אדון הנביאים משה רבינו היה רועה צאן, כך מקשה ברבינו בחיי בפרשתן, וכן בכלי יקר, וכן בפנים יפות.

איתא במדרש רבה בפרשתן על הפסוק הנ"ל ואף משה לא בחנו הקדוש ברוך הוא אלא בצאן, אמרו רבותינו כשהיה מרעה רועה צאנו של יתרו במדבר ברח ממנו גדי ורץ אחריו עד שהגיע לחסית כיון שהגיע לחסית נזדמנה לו בריכה של מים ועמד הגדי לשתות, כיון שהגיע משה אצלו אמר אני לא הייתי יודע שרץ היית מפני צמא עיף אתה הרכיבו על כתיפו והיה מהלך, אמר הקדוש ברוך הוא יש לך רחמים לנהוג צאנו של בשר ודם כך חייך אתה תרעה צאני ישראל, ע"כ לפי הנ"ל אתי שפיר.

וברבינו בחיי בפרשתן כתב אחז משה רבינו האומנות הזה כמנהג הצדיקים הראשונים, כי כן מציונו ב"הבל" הצדיק, גם באבות העולם, גם בשבטים, והטעם כדי שיתרחק מן הישוב שהוא עלול אצל החטא, ועוד כדי להתבודד בנבואה.

וכן כתב בכלי יקר כי רוב הנביאים באו לידי נבואה מתוך הרעיה כי הנבואה צריכה התבודדות ועל ידי שיראה השמים מעשה ידי אלהים כמו שנאמר תהלים ח' ד' כי אראה שמך מעשה אצבעותיך וגו' כי על ידי זה תהיה כל מחשבתו במציאות ה' יתברך עד אשר יערה עליו ממרום רוח ה', מה שאינו מצוי כל כך ביושב ביתו או בעושה איזו מלאכה אחרת בשדה, זולת הרועה היושב פנוי ברוב הזמנים.

וכן בפנים יפות בפרשתן כתב פירשו חז"ל ענין שהיו אבותינו רועי צאן כי קודם התורה לא היתה הארץ מטהרת מחמת עונות יושביה לא היתה הקדושה יכולה לשרות במקומות הישויים וכמו שאמר הכתוב ירמיה ט' א' מי יתנני במדבר מלון אורחים, והיתה השכינה במקום מדבר, ואבותינו מחמת כי נכספה וכלתה רוחם להשרות עליהם רוח הקדושה נתבודדו במדבר, כי שם מצאו השראת השכינה עליהם וכן עשה משה, ובהיות רוח קדושה עליו המשיכו אל המדבר היותר קדוש שהוא הר האלהים חורבה, וזה שאמר ויבוא אל הר האלהים חורבה, והענין שהיה רועה צאן הוא כמו שנאמר בדוד תהלים ע"ח ע"א מאחר עלות הביאו, שגמול רחמיו על הצאן נמשח על ישראל לרעותם שנמשלו לצאן, וכן הוא אומר שם פ' ב' נוהג כצאן יוסף וגו'.

משיב בהלכה

מדור זה נדבך תעריך ע"י ידידת ר' מורדכי זיסקינד הגר שליט"א - מנהגין
משיב בהלכה שיתן ודיעת ההלכה | כל ההלכות הם מושרי ועומדה ברורה

ידיעת הפרשה

- [א] היכי תימצי (עכ"פ לדעה אחת) רציחה שעליה לא נאמר הכלל של מאי חזית דדמא דידך סומק טפי?
[ב] היכי תימצי שגוי בא על בת ישראל והילד עדיין צריך לעבור גירות?
[ג] היכי תימצי שמרים יד על חבירו להכותו ולא נעשה רשע בזה (לא באופן שמפרישו מעבירה)?
[ד] מי שרואה רודף אחר חבירו להרגו ורודף אחר נערה המאורסה ויכול להרוג אחד מהם את מי יהרוג?
[ה] היכי תימצי שכל עם ישראל בסכנה ויש באפשרות אדם להצילם ואינו מחוייב בזה?
[ו] היכי תימצי אדם שהיה מחוייב רק במצות עשה ועל מה שנמנע לקיים מצוה זו נתחייב מיתה?

ידיעת הלכות שבת

- [ז] רחיצת כל הגוף במים חמים, חידוד ר' דוד גר בישוב בת עין, ליד הישוב יש מעיין של מים חמים, המעיין נמצא בתוך מבנה מקורה המלא אדים מהמים החמים, מידי שבת בבוקר נוהג ר' דוד לרחוץ להנאתו את כל גופו במים החמים של המעיין. ר' יצחק גר בישוב אור הגנוז, גם ליד ישובו יש מעיין מים חמים בתוך מבנה מקורה המלא אדים חמים וגם ר' יצחק נוהג לרחוץ את כל גופו להנאתו במים החמים של המעיין. לר' דוד הרחצה מתרת ולר' יצחק היא אסורה, א. מדוע? (אין חשש לסחיטת שערות, חום המים בשני המעינות זהה, שניהם מתכוונים לרחיצה ולא לטבילה לשם תוספת קדושה, שניהם מתרחצים להנאתם). ב. מה הדין אם שניהם יכנסו למבנה המעיין רק כדי להזיע ולא להתרחץ? בשני המקומות יש הבל רב מחום המעיין ושניהם ודאי יזיעו.)
[ח] העמדת מחיצה בשבת, משפ' לזון שהתה בשבת בבית הארחה. לאחר סעודת ליל שבת הזמנו האורחים לשיחת מוסר באולם על מנת לאפשר גם לנשים להשתתף בשיחה, העמידו אנשי המקום, בשבת, מחיצות שיפרידו בין הנשים לגברים, האם מותר להם לעשות זאת בשבת, שכן המחיצות אפשרו לנשים להשתתף בשיחה?
[ט] צידה צרעה, באמצע סעודת השבת בבית משפ' באום נכנסה לתוך הבית צרעה ורחפה מעל המשפחה הסועדת. ילדי המשפחה (מגיל שנתיים ועד גיל 18) נמלטו לחדר אחר, הרב באום עקב אחר מעוף הצרעה וכשעמדה על השידה כפה עליה כוס, האם מותר לו לעשות זאת?
[י] דיני חזרה. בערב שבת, חצי שעה לפני השקיעה, שמו לב בבית משפ' באום כי שכחו למלא את המיחם החשמלי במים מפאת חוסר הזמן החליטו להרתח מים בקומקום החשמלי מספר פעמים וכך למלא את המיחם. לאחר רתיחת המים בפעם הראשונה שפך אותם הרב באום למיחם החשמלי. בפעם השנייה המים רתחו אך מפאת הכנות השבת שכח הרב באום לשפוך שוב את המים הרתוחים למיחם וכשזכר כבר שקעה החמה. הרב באום שאל את בניו האם לדעתם מותר לשפוך את המים שהם עדיין רותחים לתוך המיחם. ישראל מאיר אמר שמותר להעביר מים רותחים מהקומקום למיחם החשמלי וצבי יהודה אמר שאסור. מה הדין? האם מותר לרב באום להעביר שבת מים מהמיחם החשמלי של השכן ולהכניסם למיחם החשמלי שבביתו?

כללי השתתפות

- כל תשובה נכונה, אפילו לשאלה אחת תזכה את השולח להיכנס להגרלה, יהיה הגרלה על שני פרסים ע"ס 500 ₪.
- כל תשובה נכונה על כל שאלה, יהיה זכות נוספת להשתתף בהגרלה, כך שכל מי שישלח יותר תשובות לכל השאלות מגדיל את סיכויו בהגרלה.
- כל חודש, בראש חודש תעריך הגרלה בין כל השולחים, הזוכה ייבדקו תשובותיו, יתקבלו אך ורק תשובות מפורטות.
- ניתן לשלוח כל שבוע את התשובות של אותו שבוע, או עד ראש חודש.
- שימו לב חשוב מאוד: קבלת התשובות יהנה אך ורק לפקס מערכת משיב בהלכה 0775558617 או במייל meir.s1000@gmail.com נא לציין בתחילת המכתב על כמה שאלות השיבו, וכמו"כ שם מלא, כולל/ישיבה. ועיר וטלפון וכמו"כ נא לציין על איזה פרשה השיבו. [לברורים ופרטים נוספים בטלפון 0533154010 בשעות הערב בין 8:00-9:00 בלבד]. השולחים בכתב יד, בפקס, להקפיד על כתב ברור וקריא שיהיה ברור לאחר משלוח הפקס. כתב לא ברור לא יכנס להגרלה. - יש עדיפות לשלוח התשובות מוקדם במייל כי כך זה יכנס בעזרה"ל לספר שיצא לאור בעתיד בל"ב.

על מה סמכו העולם בזמננו לנסוע עם התינוק אחרי הברית הרי איתא בגמ' דזה סכנה?

בפרשת ד' כ"ד ויפגשוהו ויבקש המיתו

איתא בגמ' נדרים ל"א עמוד ב' תניא ר' יהושע בן קרחה אומר גדולה מילה שכל זכיות שעשה משה רבינו לא עמדו לו כשנתרשל מן המילה, שנאמר ויפגשוהו ה' ויבקש המיתו, אמר רבי ח"ו שמושה רבינו נתרשל מן המילה, אלא כך אמר אומר ואצא סכנה היא, שנאמר בראשית ל"ד ויהי ביום השלישי בהיותם כואבים וגו' אמול ואשהא שלשה ימים, הקדוש ברוך הוא אמר לי לך שוב מצרים, אלא מפני מה נענש משה מפני שנתעסק במלון תחילה, חזינן מדברי הגמ' שלנסוע בדרכים אחרי ברית מילה עם תינוק היא סכנה

יש לחקור האם בזמן הזה הוא נמי סכנה או דבזמן הזה כשנוסעים במכוניות הנסיעה נוחה יותר ואין מה לחשוש

הנה בבית יוסף יורה דעה סימן רס"ב כתב בשם ה"ר מנוח כתב כל דבר שאין בגופו של תינוק כגון שרוצה לצאת לדרך אין משהין את המילה בשבילו כי היכי דלא משהינן בשביל נשיבת הרוחות דשומר פתאים ה' כדאיתא בגמ' יבמות

ובטל תורה נדרים ל"א ע"ב כתב דבגמ' מבואר דאם מוכרח לצאת לדרך מפני הסכנה ולוקח הילד עמו אסור למולו, רק יוליכנו בלתי מהול עד שיבא למקום שישכון שמה, וחידוש דדבר זה נשמט בפוסקים.

מעדני אשר: נראה שגם לשיטת הטל תורה שיש בזה סכנה, דווקא בימיהם שנסעו על חמורים וסוסים או אפילו בעגלות רתומות לסוסים והטלטול היה קשה לרך הנימול, אבל כיום אם מסיעים את התינוק הנימול, ברכב נוח ומרווח, מותר למול ולהסיעו אח"כ ברכב טוב ונוח, ויתכן שגם במטוס מותר, כי הנסיעה נוחה מאד.

וכן כתב בערוך השולחן יורה דעה סימן רס"ג סעיף ה' דליסע בקרון אולי שרי שהרי מונח על מקום אחד ומכוסה בכרים וכסתות כנהוג וגם כשהביאווה מן הדרך בקרון נראה דאין כאן חולשה וזה צריך הבנת הבקיאים בגופו ובפרצוף של התינוק.

ובחשוקי חמד נדרים ל"א ע"ב כתב שמעתי מרופאים שאומרים, שכהיום בזמן הזה שיש רכבים נוחים, וכבישים סלולים, לא נראה להם שישנה סכנה בנסיעה ברכב נוח או מטוס לאחר המילה.

איך ברח משה מהנחש באמצע שדיבר עם הקב"ה

הרי קימ"ל אפילו נחש כרוך על עקבו לא יפסיק?

בפרשת ד' ג' ויאמר השליכהו ארצה ויהי לנחש וינס משה מפניו

יש להקשות: האיך נס משה בשעה שדיבר עם הקב"ה, הרי איתא במשנה ברכות ל' ע"ב שבאמצע התפלה אפילו נחש כרוך על עקבו לא יפסיק, א"כ כאן שהיה באמצע לדבר עם הקב"ה איך נס.

הנה ביערות דבש חלק א' דרוש ג' הקשה: איך משה בעמדו לפני מלך מלכי המלכים הקב"ה ודיבר עמו יגור מפני נחש וינס מפני השם עבור פחד זה, הרי קימ"ל ברכות ל' ע"ב מ' אם עומד בתפלה אפילו נחש כרוך על עקבו לא יפסיק ע"ש מה שתיריך בדרך מוסר.

וכן במהרי"ל דסקין בפרשת הקשה: דזה פלא שמושה רבינו ינוס מפני הנחש כשהוא עומד ומדבר לפני השי"ת, ובפירוש אמרו ברכות פרק ה' משנה א' כשהוא עומד בתפלה אפילו נחש כרוך על עקבו לא יפסיק.

ומתריך: כי משה רבינו עשה כל זה בתום לב ובענותנותו הגדולה והיינו כאשר ראה משה רבינו שהמטה נהפך לנחש היה סבור שבא העת ושרצון השי"ת שילך מכאן וכן עשה וינס משה מפניו.

וכן הנצי"ב בעמק דבר בפרשת הקשה: וז"ל הוא פלא מאדונינו משה להיכן נס ומאיזה מעמד הוא נס.

ומתריך: אבל באמת היה שלא ביישוב הדעת אלא באשר התבהל פתאום ממראה עיניו וגם כאשר ינוס איש מפני הנחש בטבע האדם בלי שום התבוננות על הדעת.

מעדני אשר: נראה לתרץ ע"פ מה שכתב התוספות יום טוב בברכות פרק ה' בשם הרבינו יונה דהא דאפילו נחש כרוך על עקבו לא יפסיק זה דווקא בדבור דאילו הליכה לא מצינו בשום מקום שנקרא הפסק, לפי הנ"ל אתי שפיר דמשה רבינו לא הפסיק בדיבור רק בהליכה.

יש שתיריך: ע"פ מה דאיתא בש"ע דאם ראה שהנחש כעוס ומוכן להזיק פוסק וע"ש בבאר"י שהביא דבמקום שיש חשש שהנחש ממית פוסק וכאן במשה רבינו היה נראה כנחש שממית דעיין בבעלי התוס' שכתב מפני מה הראה לו הקב"ה נחש דווקא ולא בעלי חיים אחר דמה נחש נושך וממית כך פרעה ועבדא נושכין א"כ על כרחך דהיה נראה כנחש כעוס שממית ועל כן היה מותר לו לנוס מפניו.

מכתבים למערכת

מדוע רק זבולון יש שותפות עם יששכר ולא שאר השבטים

מה שהקשתם בשם החת"ס ז"ל מדוע דוקא זבולון היה הסכם שותפות עם יששכר יותר משאר שבטים, ותרצתם בכמה אופנים.

הרה"ג רבי עזריאל ברוך בן חסד אהרונביץ שליט"א קרית חסידיים רמב"ש {הערה זה לעילוי נשמת בני הרב אשר מאיר ז"ל}

נראה לתרץ בד' אופנים א. שנאמר בתהלים פרק ק"ו ה'מה ראו מעשי ה' ונפלאותיו במצולה' שירודי הים המה בין ה'ד' שחייבים להודות, ונאמר במשנה קידושין פ"ב הספנים רובם חסיד, כי חסידים הם אלו שעושים לפני משורת הדין, וכל זאת, משום שהספנים לבם נשבר בקרבם בהיותם בין מצולות ים ויודעים כמה רחמי שמים הם זקוקים כדי להגיע אל מחוץ הפצץ לחיים ולשלום, וכיון שבני שבט זבולון לחוף ימים יאכזו נתת להם הכי משותף לעמלה תורה כבני יששכר שצריכים לסייעתא דשמיא כדי לצלוח כל הסוגיות ולכוון להגיע אל אמיתה של תורה וכדברי הגמ' שבת ס"ב ליגמר והדר ליסבר, והסביר בעין יעקב משום סייעתא דשמיא. ב. החכמה של תורה שנגלה לבני יששכר וכנאמר 'ומבני ישכר יודעי בינה עיתים לדעת מה יעשה ישראל' דברי א"י פ"ג דמאי להחכמה שנגלת ליורדי הים וכנאמר המה ראו מעשי ה' ונפלאותיו במצולה ונאמר בזה"ק תרומה אסתכלה קב"ה בתורה וברא עולמו והתורה מחכימת פתי וכיון שעל ידיהם נגלית חכמת ה' חתמו שותפות יששכר עם זבולון ולא עם שבטים אחרים, כי לשניהם נגלו מעיינות החכמה. ג. מפי אחד מיוצאי שיחיה שמעתי להסביר בדרך צחות כי נאמר בגמ' מגילה ה' אמר זבולון לפני קב"ה רבוננו של עולם לאחיי נתת להם שדות וכרמים, ולי נתת הרים וגבעות, לאחיי נתת להם ארצות ולי נתת ימים ונהרות, אמרו לו כולן צריכים לך ע"י חלזון שנאמר עמים הר יקראו ושפוני טמוני חול תני רב יוסף שפוני זה חלזון, וכידוע התכלת מדם חלזון וכבר נשתברו קולומסים רבים אודות חזות התכלת ע"י הרה"ק רבי חנוך הענין מראזון ז"ל וכדי לדעת את כל הנושא על בוריו חייב הזבולון להיות שותף עם היששכר לצאת מצוות התורה 'וה' חכמים פתיל תכלת והי' לכם לציצית' ד. ע"פ הנאמר שם בגמ' מגילה ה' סימן זה יאה לך כל הנוטל ממך בלא דמיון אינו מועיל בפרקמטיא שלו כלום' ולרש"י דאם יקח לצבוע מחלזון (שזכה בו בזבולון) בלא דמים תתקלקל הצביעה, וזהו בזבולון ובדומה הוא ביששכר שאם אמר דבר לא בשם אמרו הרי הוא גולן כמבואר בהג' הגרעק"א אורח סימן קנ"ו ובנוודע ביהודה אורח"מ מהד"ת סימן כ'.

הרה"ג יעקב לוי שליט"א בני ברק
נראה לתרץ, שעל שכן הסכם דווקא עם יששכר שהיה לו חלקים בתורה שלא היה לאף אחד בגמ' איתא

האם יש ענין שלא לומר אגוט שבת במנחה כיון שמתו כמה מגדולי עם ישראל בשעת המנחה

מה שדעתם בשם שו"ת שבט הלוי האם יש ענין שלא לומר אגוט שבת במנחה כיון שמתו כמה מגדולי עם ישראל בשעת המנחה בשבת, וכתב שאין לזה שום מקור.

הגאון אברהם יוסף פריסר שליט"א מח"ס אסוקי שמעתתא
נראה להעיר, דבספרי אסוקי שמעתתא סוף סימן רי"ב ובבבאי שמנצא מקור קדום במקור חיים לוחות יאיר סי' ע"ה אך הוא מתחבט למצוא טעם למנהג זה, ובספר מנהג ישראל תורה סימן רי"ב סוף ה' וכן בספר מטעמים ובאוצר מנהגי ישורון כתבו שנהגו כן משום אבילות על פטירתם של משה רבינו, יוסף, ודוד, אולם לאחורונה שמחתי שראיתי בשם הגר"ח ר' נטע ציינירזט זצ"ל שאמר שמתברר שהמנהג היה על מה שנהגו העולם שבילי שב"ק וכן ביום שב"ק לאחר התפילה עובריה זה אצל זה ואומרים 'א גוטן שבת' בתיבות והמנהג, ועל זה נאמר במנהג שלא עברים במוידח במנחה שב"ק, אבל כשפגש חבירו ברחוב או בביהמ"ד ודאי שיש לומר א גוטן שבת, שח"ו לומר על יום שב"ק שיש להתנהג בו כמו השעה באב, ואמר זאת להרבה תלמידי חכמים, וכולם הסכימו שכן מסתבר.

הגאון מתתיהו ישראל הורוויץ שליט"א ליקודו מחבר ספר "אוצרות הים" על מסכת ברכות ראש כולל בעיית דיל **הרה"ג יהושע פינצבסקי שליט"א** קוממות ממי העיר מדברי החות יאיר נראה לצייין דהחוות יאיר במקור חיים סימן פ"ג כתב שאין אומרים שבת טוב אחר מנחה, וכן בספר מטעמים ובס' אוצר כל מנהגי ישורון סימן פ', וראיתי בס' שלום רב ששאל להגר"ח קנייבסקי זצ"ל האם יש מקור להמנהג, והשיב שיש בזה בספרי הקבלה, ובס' שאלת רב השיב להגר"ח זצ"ל שהמקור בספרי חסידים. וראיתי בכמה ספרים שהגר"ח זצ"ל וכן אביו הסתייפלו זצ"ל להגות שלא לומר גוט שבת אחר מנחה, ואם לא אמר לו גוט שבת היה משיב לו בנענוע הראש בלבד, וכן אחר בדרך שיחה ח"א. **הרה"ג גדליה מרדכי שטרן שליט"א ירושלים** שמעתי מנכדו של הגאון רבי שלמה זלמן אירבאך זצ"ל שנהג שלא לומר גוט שבת בשבת במנחה.

האם מותר לפסוע פסיעה גסה לצורך מצוה
מה שהבאתם כל מיני דעות האם מותר לפסוע פסיעה גסה לרדב מצוה, **הגאון יוסף יצחק לרנר שליט"א ירושלים מח"ס שמורת הגוף והנפש** נראה להעיר, שהמשנה ברורה סימן צ' סקלוג מתיר בהדיא, וכ"פ בשו"ע הרב סימן צ' סוף ה' וכ"פ בערע"ה השלחן סימן צ' סוף ה'.

מדוע האבות מוסרים נפשם לפרנס את בניהם, והבנים אין מוסרים נפשם לפרנס את אביהם
מה שהקשתם בשם אחרונים מדוע האבות מוסרים נפשם לפרנס את בניהם, והבנים אין מוסרים נפשם לפרנס את אביהם, ותוצאתם.

הרה"ג שמואל מנחם הימן שליט"א בית שמש
נראה לתרץ, דלהאבות אין יצר הרע, ולבנים יש יצר הרע לכן הם לא מפרנסים

מדוע מברכים את הבנים שיהיו דווקא כאפרים ומנשה, ותוצאתם בשלש אופנים
הרה"ג יונתן מסנר שליט"א נגעת זאב ירושלים
נראה לצייין דשמעתי טעם, שכל האחים שנוכחו לפני כן בתורה רבו זה עם זה: קין והבל, יצחק וישמעל, יעקב ועשו, יוסף והשבטים. ומנשה ואפרים היו הראשונים שחיו בשלום זה עם זה.

האם יש איסור לקבור מתים מחוץ לארץ בארץ ישראל

מה שהקשתם בשם הזוהר והפוסקים על הא דציוהו יעקב ושכתי עם אבותי ונשאני ממצרים וקברתי בקברתם, דיש להקשות איך ציוה שיעלו אותה לקבור בארץ ישראל, הרי יש איסור לעלות ומת לארץ ישראל כמבואר בגמ' ירושלמי כלאים פרק ט' הלכה ג' רבי בר קיריא רבי לעזר הוון מטיילין באיסטרין ברחוב ראו ארונות שהיו באין מחו"ל לארץ, אמר רבי בר קיריא לרבי לעזר מה הועילו אלו אני קורא עליהם ונחלתי שמתם לתועבה בחייכם ותבואו ותטמאו את ארצי במיתתכם א"כ איך יעקב לא חשש לזה, ותוצאתם בששה אופנים.

הגאון המפורסם רבי שמאי קחת גראס שליט"א חבר הבד"צ קהילת מחזיקי הדת, אהבת תורה, בית הוראה דשיבת מיר, לשכת הפוסקים ביתר עילית, אוצר הפוסקים סווראן, קנין תורה פסגות ירושלים {נדור} נראה לתרץ בכמה אופנים, א} לפי השיטות דסבידא ליה דאבות היה להם דין בן נח כמו שהאריך ר' יוסף קנפי ז"ל בספרי, וכן נח טומאת מת הוא חלש מאוד שאינו מטמא באהל, ושיטת היראים דאינו מטמא גם כן במגע ומשא, וא"כ כהאי גוונא שאינו מטמא אין איסור לקבור בארץ ישראל, ב} ע"פ דברי הספה"ק דיערק קדושת ארץ ישראל הוא רק כשנכנסו לארץ ישראל דאז קיבלה ארץ ישראל הקדושה השלימה כמובא באור החיים הקדוש, וא"כ לפני שנכנסו לארץ ישראל לא היה לארץ ישראל קדושתו השלימה, לא היה איסור להכניס מת לארץ ישראל, ג} ע"פ מה דאיתא בספר מהרי"ל דסקין פרישת יושב דארץ מצרים לא היתה טומאת העמים, וראיה ממשנה אהלות פרק י"ח משנה ז' וראיתי גם כן במה שפירסם דארץ מצרים היה דין ארץ ישראל כמה בדברים, וא"כ יש לומר דמהאי טעמא היה מותר להביא את יעקב ממצרים לארץ ישראל והוא כמי שמת בארץ ישראל דמותו להעבירו מעיר לעיר.

הגאון רבי אברהם אביש האגר שליט"א ראש כולל פאפא ירושלים

נראה להעיר, דבדידי הוה עובדא, וישנא תשל"א בעל האמרי חיים זצ"ל ביקש מאבא שלי הרב אלעזר האגר ז"ל להעלות עצמות אביו שנפטר בפלדיפניק גרמני ונקבר שם, והסבא הרה"צ רבי אביש האגר זצ"ל היה ביחד עם האדמו"ר מקלויזנבורג זצוק"ל בגרמני והם היו בבית חולים שם עם טיפוס, והרבי זצ"ל הבריא והסבא שלי נפטר אז ונקבר שם, ואבא ז"ל צלצל אלי אז, ולמדתי אז בישיבת שטיבעין וביקש ממני לשאול הרבי מקלויזנבורג זצוק"ל מה דעתו להעלות עצמו אביו לארץ ישראל, ונסעתי לקרית צאנז ושאלתי אותו ואמר לי בזה הלשון, היום בבוקר היה לי טלפון מנויארק בקשר לנפטר שרוצים להביא לארץ ישראל, ולא הסכמתי בשום אופן, אבל מגמרני דער טריפה לאנד אמצוה וויא שניעל ארויס נעמען פון דארט.

הרה"ג יעקב ישראל מייזנער שליט"א לונדון
נראה להעיר שהרי הירושלמי שם מביא שרבי לעזר השיב לרבי "כיון שהן מגיעין לא"י הן נוטלין גוש עפר ומניחין על ארונן דכתיב וכפר אדמתו עמו, ע"ש, ופירש המראה הפנים שם "לפיכך מיד כשמגיעין לא"י נוטלין גוש עפר ומניחין על ארונן זה מהפך מיד עליהן וגו' דאף האדמה שבא עליהן מקודם הקבורה נעפלת עליהן", ע"ש. הרי מבואר שאין מניחין עפר של א"י על הארון מותר לקבור מתים מחו"ל בא"י, ויתכן שיעקב גם צוה שיינחו עפר של א"י על ארוננו כדי שיהא מותר לקבורו בא"י.

מדוע דווקא בברית מילה יש ענין לברך את התינוק שיהיה כאפרים ומנשה

מה שהקשתם על מה שכתב בתרוגוס יהונתן, ויברכם ביום ההוא לאמור בך יברך ישראל לאמר ישמך אלהים כאפרים ומנשה וז"ל ברי יברכנו בית ישראל ית ניוקא ביומא דמהולתא, דיש להקשות מדוע דווקא ביום המילה יש ענין לברך ברכה זו ולא בשאר ימים, ותוצאתם בשמונה אופנים.

הגאון רבי אהרן צבי ממורשטיין שליט"א ראש כולל סערט ויוניץ בני ברק

נראה לתרץ ע"פ מה דאיתא בספרנו פרישת יורא י"א על הפסוק וירא אליו ה' באלוני מרמא, וז"ל כי שם נמול אברהם אז, וכל ביתו נמולו אתו, שם הופיע האל יתברך שכינתו לעמוד בברית, כמשפט לכל כוונת בריה, קענין "אתם נצבים וכו' לעברך בברית" בדברים כ"ט י"א וכענין "ויכרת... לפני ה'... ויעמוד כל העם בברית" מ"ב כ"ג ו' ונראה לאברהם שהיה מוכן מכלם לאותה המראה, וכן ענין "ויפגשהו ה' שנתו ד' כ"ד שלא נראה שם לרבר עם משה, אבל הופיע שכינתו לקבל בריה בנו, כאמרו "בני ובינים... לדורותיכם, ואולי שבבילי זה נהיה להכין כסא בעת המילה, וכן איתא בספר מעבר יעקב חלק עתר ענין הקטורת כל העולם והלוחין בברית מילה הם במקבילם פני השכינה הבאה להופיע מאורה על כל המטפלים במצוה ההיא וכו', וכן מובא בחז"ל ב"ב י"ב ה' אור שברא הקב"ה בששת ימי בראשית גזוז לצדיקים לעתיד לבא, ובין כך ובין כך תינוק הנימול לשמונה רואה בשעת המילה האור הגנוז ההוא, וענין בספר ארץ צבי להרב מקולוב ז"ע פרישת יורא י"א וזוהא בא"ד דיערק אור הגנוז הוא זיו השכינה, א"כ אם השכינה נמצאת בשעת מילת התינוק א"כ הוא המקום המתאים להתפלל ולברך את התינוק.

חולה ששוכב למטה מעשרה טפחים האם מותר לשבת לידו כיון שהשכינה אינו יורד למטה מעשרה

מה שהקשתם בשם השדה החמד על ה"ר דוד פ"ג דהא לא ישב כתב דהאיסור הוא לישב גבוה מראש על הספסל גבוה ממנו משום כבוד השכינה שהוא למעלה מראשו, דקשה הרי איתא בגמ' סוכה ה' ע"א א והלא מעולם לא ירדה שכינה למטה מעשרה, ומדוע אסור לשבת שם.

הגאון רבי משה יצחק פארהאנד שליט"א רב וראש כולל בית המדרש המרכזי בית הלל שכונת מנחת יצחק ירושלים נראה לתרץ בהקדם דברי הראשונים דבתוס' שבת פ"ג דהא לא ישב כתב דהאיסור הוא לישב גבוה מראש החול אבל הריטב"א נדרים מ' כתב דלא ישב בשוה לראש החולה רק יאה נמוך מהחולה ע"ש, ולכאורה כיון שהוא מחמת כבוד השכינה שהוא למעלה מראש החולה למה לא ישב בשוה לגובה ראש החולה שהוא למטה מהשכינה, וע"כ נראה מזה דהכבוד שצריך להתנהג בו הוא מחמת החולה שהשכינה שורה למעלה מראשו אבל לא מחמת החולה ששמה כל הארץ כבודו ולכן ס"ל להריטב"א דצריך לישב נמוך מהחולה מחמת כבוד החולה שהשכינה שורה עליו וההוסי' ס"ל דהיערק שלא יאה ישב גבוה מראשו שזה פגיעה בכבוד החולה ששכינה למעלה מראשו, ולכן גם באופן שהחולה שוכב למטה מעשרה אף אין נימא דאז אין השכינה יורד רק עד עשרה למעלה מראשו, מ"מ כיון שהשכינה שורה עליו למעלה מ' על ראשו נתעלה החולה מחמת כן ואין לישוב למעלה מגובה דליה, מיהו בעצם קו' אוצר שיש חמד, הלא אחז"ל שנים שיושבים ויש ביניהם ז"ת שכינה ביניהם, איש ואשה שכינה שרויה ביניהם ועוד כמ"ק כיוצא בזה והאיק שכינה ביניהם כשהם למטה מ' אלא פשוט דמה שאחז"ל לעולם לא ירדה שכינה למטה מ' הוא בחינה אחרת של גילוי שכינה ואינו ענין להשראת שכינה ששורה בכל מקום גם למטה מ'.

<p>גליון זה נודב ע"י ידידיו הרב חיים זאב קופמן שליט"א אשדוד לעילוי נשמת חמיו הרב מאיר בן עקיבא מטלס ז"ל נלבע כ"ה טבת תשע"ב ת.נ.צ.ב.ה</p>	<p>גליון זה נודב ע"י ידידיו הרג משה רינגל שליט"א מזכיר ביתו של כ"ק מרן האדמו"ר מבעלזא שליט"א לרגל שמחת נישואי בנו הבה"ח המופלג בתויר"ש כמר ישראל נ"ו עב"ג בת הרב יהושע העשיל הימאן שליט"א חיפה יאה רעוא שבזכות זיכוי רבבות זכה לרוות נחת מכל יוצאי חלציו ויצליח בכל אשר יפנה</p>	<p>גליון זה נודב ע"י ידידיו הגאון יצחק פיליפ שליט"א משפיע דבית המדרש צעירים בעלזא בית שמש ור"מ בשיבה גדולה בעלזא ירושלים לרגל שמחת אירוסיו בנו ידידיו הבה"ח המופלג בתויר"ש כמר יעקב נ"ו עב"ג בת הרב דוד צבי בינט שליט"א לונדון יאה רעוא שבזכות זיכוי רבבות זכה לרוות נחת מכל יוצאי חלציו ויצליח בכל אשר יפנה</p>
--	--	--